

PRO Actiunea Catolica Romana

Roma - Anul XII

Tribuna libera pentru unirea Bisericilor fundata in 1955 de
CONSTANTIN DRAGAN

Octombrie 1967 - N. 133

UNITATE IN DRAGOSTE

Vizita Papii in Turcia continua să polarizeze atenția presei mondiale.

Deși la Istanbul s'a hotărât ca nici un fel de comentarii să nu facă ecou evenimentului, și aceasta pentru evitarea speculațiilor și interpretărilor primejdioase, ziarurile și mai ales revistele de actualități publică spicuri din declarațiile și impresiile protagoniștilor istorice întâlniri.

Astfel, un mare cotidian din Roma reproduce declarațiile Patriarhului Athenagoras asupra vizitei lui Paul VI. Solicitat de trimisul special al ziarului roman să-și exprime impresiile asupra evenimentului, Patriarhul Athenagoras a declarat:

« A fost minunat. Totul a intrecut orice închipuire, orice așteptare. Am vorbit ca doi frați. Si ce-și spun doi frați când vorbesc între ei? Nu e greu de închipuit, nu-i așa, fiule? »

Alți ziariști m'au întrebat dacă sunt mulțumit de vizita Sanctității Sale Papa dela Roma și dacă convorbirile avute împreună confirmă speranțele legate de această vizită. Mulțumit, nu e cuvântul potrivit. Sunt fericit. Deplin fericit ».

Care sunt aceste speranțe și ce hotărâri au fost luate de cei doi Capi ai creștinătății în cursul istorice întâlniri dela Istanbul pentru accelerarea procesului de reapropiere între ele a Bisericilor, în vederea unirii de mâine? E o întrebare la care, considerată complexitatea problemelor și delicatetea lor, e greu de dat un răspuns. In clima euforică a evenimentului interpretările cele mai hazardate păreau posibile, plauzibile; ca aceea, de exemplu, pusă în circulație de cercuri în general prudente și bine informate, care în zilele vizitei nu excludau recunoașterea unui « primat de jurisdicție » al Papii asupra tuturor Bisericilor și confesiunilor creștine. Formula aceasta, care « n'ar contrazice autocefalia Bisericilor despărțite din Răsărit », ar putea elimina — după aceiași inițiativă în « secretele zeilor » — piedeca cea mai serioasă din calea unirii ortodocșilor cu catolicii: chestiunea primatului papal.

Ce a putut îndreptăți o asemenea ipoteză? In primul rând manifestările « exterioare » ale celor doi protagoniști ai evenimentului, atitudinea lor de-alungul repetatelor întâlniri dela Istanbul, care exprimă o profundă și împărtășită dragoste și a jungerea la un acord perfect. O atitudine care, pe plan uman, anticipa dorita « comunicatie în sacris », ce din punct de vedere teologic condiționează unitatea desăvârșită între cele două Biserici surori. Apoi unele afirmații ale celor doi Capi de Biserică, sublinierea și insistarea asupra elementelor care pot constitui o punte și o soluție de acord între catolici și ortodocși, ca problema respectării patrimoniului de tradiții al Bisericilor orientale.

« Unitate în diversitate », în spiritul celor patru Concilii care s'au intrunit în Asia Mică, și « cu orice sacrificiu posibil », cum a spus Patriarhul Athenagoras, vorbind în numele « laturei ortodoxe » favorabilă reuniunii creștine.

In această acțiune comună de refacere a unității, a spus Patriarhul ecumenic, « noi trebuie să începem dela noi înșine, făcând toate sacrificiile posibile, cu totală abnegație, pentru a elimina tot ceace în trecut părea că garantează integritatea Bisericii, când, în realitate, ducea la creerea unei situații de despărțire greu de depășit ».

Să ne pregătim să unim din nou, acolo unde e posibil, ceace acum e despărțit, cu ferma recunoaștere a punctelor comune ale credinței și a normelor canonice.

Să ducem, deasemeni, dialogul teologic pe temeiul principiului deplinei comunități a ceace e fundamental pentru credință și pentru libertatea gândirii teologice, spirituale și de creație, principiu inspirat de Părinții comuni, cu respectarea tradițiilor

și practicilor religioase locale admise de Biserică încă dela întemeierea ei ».

Teorii ca aceea a « redimensionării » primatului papal, adică a adaptării acestei dogme la punctul de vedere ortodox asupra acestei probleme, trebuie desigur primite sub beneficiu de inventar.

Un lucru rămâne însă în afara oricărei discuții: călătoria aceasta a Papii în Turcia, întâlnirea sa cu Patriarhul Athenagoras și contactele sale cu alți Capi ai Bisericilor din Răsărit, elanurile de entuziasm, de emoție și de credință sinceră provocate de această vizită, care rămâne un act sublim de umilitate, constituie de la sine un mare rezultat pozitiv.

Si e destul să considerăm recentele declarații ale Patriarhului Ieronymos al Greciei în legătură cu această vizită, pentru a ne da seama de repercursiunile hotărâtoare ale evenimentului asupra raporturilor dintre cele două mari Biserici surori.

Fără să se refere la concluziile convorbirilor dintre Papă și Patriarhul Ecumenic, concluzii pe care în momentul amintitei declarații nu le cunoștea încă, Primatul Bisericii ortodoxe din Grecia a afirmat că « vizita

Papii la Patriarhul Athenagoras constituie o probă tangibilă a sentimentelor de dragoste pe care Paul VI le nutrește nu numai față de bătrânul Patriarh al Constantinopolului ci față de întreaga ortodoxie.

E o declarație deosebit de importantă, de oarece vine din partea Capului suprem al unei Biserici până acum ostilă oricărui contact sau dialog cu Biserica romano-catolică. Si dacă n'ar fi decât acesta rezultatul concret al vizitei lui Paul VI, trebuie să spunem că e un rezultat extrem de important, Biserica Greciei având o influență hotărâtoare asupra celorlalte Biserici răsăritene, cum a dovedit însuși faptul că proiectata vizită a Patriarhului Athenagoras în Vatican a fost totdeauna boicotată, și în cele din urmă împiedecată tocmai de poziția grecilor: așa cum tot datorită ostilității Bisericii grecești propunerile de inaugurare a unui dialog mai puțin vag decât până acum cu Biserica catolică au fost sistematic respinse de Patriarhii orientali influențați de atitudinea Primatului grec Chrysostomos și a reprezentanților Bisericii ortodoxe rusești, în conferințele pan-ortodoxe dela Rodos din ultimii doi ani.

Sinodul Episcopilor: un eveniment unic în istoria Bisericii catolice

Liturghia concelebrată de Sfântul Părinte Paul VI la Sfântul Petru împreună cu 14 episcopi reprezentând universalitatea Bisericii, a inaugurat primul Sinod al episcopatului catolic.

Spre deosebire de riturile pentru inaugurarea sau încheierea Conciliului Vatican II, și în general pentru ceremoniile la care ia parte Papa, a căror somptuozitate și fast fac totdeauna spectacol, Liturghia aceasta s'a desfășurat cu cea mai severă simplitate.

Pentru întâia oară — și inovația aceasta trebuie trecută în socoteala recente reforme a instituțiilor tradiționale ale Bisericii catolice — cortegiul care l-a întovărășit pe Papă la Altarul Martirisării, unde a fost celebrat serviciul divin, era lipsit de nota pitorească pe care până acum o aduceau uniformele și costumele gărzilor nobile și ale altor demnitari ai Sfântului Seaua.

La sfârșitul Liturghiei Cardinalul Villot, primul dintre cei trei președinți-delegați ai Sinodului, a prezentat Papii, care împlinea 70 ani, urările tuturor membrilor Sinodului.

Paul VI a răspuns cu o cuvântare centrată pe semnificația jertfei euharistice și pe imperativul apărării ortodoxiei doctrinei, astăzi amenințată de nouele curente de gândire, de o crescândă slăbire a sentimentului religios și de tendința modernă de a se « personaliza » credința.

« Fidelitatea doctrinală — a spus Papa — atât de solemn enunțată de Conciliul Vatican II, trebuie să ne călăuzească în această epocă post-conciliară; cu atât mai mult pe cei care în Biserica lui Dumnezeu am primit mandatul de a propăvădui și răspândi mesajul evanghelic și de a păzi moștenirea credinței ».

Dornici de a da credinței catolice o expresie nouă, adoptând dogmele la gândirea și la limbajul profan, mulți dintre scriitorii catolici și chiar dintre Păstori Bisericii, « dau curs liber unor opinii care, uitând exigențele ortodoxiei, aleg dintre adevărurile credinței pe acelea care, mai răspunzătoare unor instinctive preferințe personale, par admisibile, refuzându-le pe celelalte. Ca și când ar putea fi revendicate drepturile conștiinței morale, liberă și responsabilă de actele sale, trecându-se peste drepturile adevărului, în primul rând peste acela la Revelației divine; ca și când patrimoniul doctrinal al Bisericii ar putea fi revizuit, pentru a se da creștinilor noi dimensiuni ideologice,

atât de deosebite de dimensiunile teologice delimitate, cu imens respect față de gândirea lui Dumnezeu, de tradiția autentică a Bisericii.

« Credința — a spus Paul VI — nu e rodul unei interpretări arbitrare sau pur naturaliste a cuvântului lui Dumnezeu, așa cum nu poate fi o expresie religioasă care ia naștere din opinia colectivă lipsită de o călăuză autorizată. Si cu atât mai puțin e acceptarea curentelor filosofice sau sociologice ale unui moment istoric trecător.

Credința e adesiunea întregii noastre ființi spirituale la mesajul minunat și milostiv al mântuirii, care ne-a fost comunicat pe căile luminoase și secrete ale Revelației; ea nu e numai o căutare a lui Dumnezeu, ci o certitudine; și mai curând decât un rod al cercetărilor noastre, ea e un dar tainic ce ne vrea docili și disponibili pentru marele dialog al lui Dumnezeu, care vorbește sufletelor noastre atente și încrezătoare.

Papa a anunțat apoi participarea sa la lucrările Sinodului, organism central al conducerii Bisericii întemeiat pe principiul colegialității episcopale enunțată de Conciliu.

Si acum câteva precizări în legătură cu principiile pe care se întemeiază noua Instituție a Bisericii catolice, și cu scopurile pe care le urmărește.

Pentru o mai bună edificare a cititorilor noștri, am crezut că e bine să recurgem la ajutorul unui teolog, păr. Alberto Pini, care ne-a spus următoarele:

Multe au fost nedumeririle, speranțele și scepticismele care au făcut ecou anunțului dat de Sanctitatea Sa Paul VI în 23 Decembrie 1966 în legătură cu instituirea acestui Sinod. Era vorba de o realizare deplină a colegialității episcopale? Putea fi considerat Sinodul drept o continuare a Conciliului? Era vorba de un adevărat « parlament » al Episcopilor, sau numai de o echipă de consultori?

Destinat să fie o instituție permanentă, care să reprezinte întregul episcopat catolic, Sinodul era conceput ca un organism bisericesc central, al cărui scop era acela de a asigura o cooperare a episcopatului cu Papa, prin legături mai strânse și pentru binele Bisericii. In Bisericile răsăritene Sinodul e o formă ca să spunem așa normală de conducere, e un principiu bazilar, care își are originea în tradiția episcopatului și ră-

Papa Paul și Patriarhul Athenagoras

UN MARE ACT ECUMENIC

VIZITA PATRIARHULUI ATHENAGORAS LA ROMA

Un comunicat bilateral, emanat de Vatican și de Patriarhatul de Constantinopol, anunța zilele trecute sosirea la Roma a Patriarhului ecumenic Athenagoras I.

Patriarhul Athenagoras — preciza documentul — va rămâne în Cetatea Eternă dela 26 la 28 Octombrie, și va fi primit de Papă, împreună cu episcopii catolici prezenți la Roma pentru Sinod, în Sfântul Petru. In cursul vizitei se va celebra, în Bazilica Vaticană, un serviciu divin special, primul la nivelul acesta, care se va desfășura pe mormântul Sfântului Apostol Petru.

Patriarhul Athenagoras va fi oaspetele Papii și va locui în Vatican, în apartamentul pregătit de Papa Ioan XXIII pentru oaspeții deosebit de importanți, în turnul Sf. Ioan.

Cum spuneam, vizita Patriarhului ecumenic coincide cu primul Sinod al Bisericii catolice.

« Coincidența aceasta — a explicat ziariștilor întruniți într-o conferință de presă un înalt prelat dela Secretariatul de Stat al Vaticanului — nu e întâmplătoare.

Evenimentul actual se desfășoară în același spirit și cu aceleași « intenții » care au caracterizat primirea făcută de Sanctitatea Sa Paul VI înconjurat de o mie cinci sute de episcopi prezenți la Roma pentru ultima sesiune a Conciliului Vatican II, delegației Patriarhatului de Constantinopol, cu ocazia ridicării excomunicărilor dela 1054.

Celebrând comunitar evenimentele atât de importante, Biserica vrea să sublinieze că ele nu trebuie privite ca inițiative individuale ale conducerii supreme a Bisericii. Intreaga catolicitate e chemată să-l îmbrățișeze frățește, prin episcopii săi, pe reprezentantul de onoare al ortodoxiei.

Cum spuneam, Patriarhul Athenagoras va locui, în timpul sederii sale la Roma, în Vatican, unde va ocupa apartamentul din turnul Sf. Ioan, destinat de Papa Roncalli oaspeților excepționali.

Construit în evul mediu, în scop de apărare împotriva atacurilor sarracene, turnul acesta, exemplul impună-

tor pentru arhitectura medievală la Roma, a fost restaurat din voința Papii Ioan XXIII, care, în apartamentul probabil proiectat anume pentru vizita Patriarhului Athenagoras, a scris mesajul de deschidere a Conciliului Vatican II.

Si acum o scurtă notă biografică, pentru a ilustra cititorilor noștri figura și opera religioasă a Patriarhului ecumenic, acest neobosit și inspirat făuritor al unității de mâine a Bisericii lui Christos.

Născut în 1886, la Ianina, în Epir, Aristoklis Spyrou — acesta e adevăratul nume al Patriarhului Athenagoras — a frecventat cursurile Școlii Superioare de Teologie de la Halki. In 1923 e numit Mitropolit de Corfu, după o lungă și rodnică activitate preoțească în diferite sate din Macedonia. In 1937 devine arhiepiscop de New York și Primat al Bisericii ortodoxe grecești din America.

In 1948 e ales arhiepiscop de Constantinopol, și deci « patriarh ecumenic » — adică universal — al ortodocșilor. Jurisdicția sa bisericăască se limitează însă la arhiecezele din America și din Europa occidentală, Bisericile autocefale, adică autonome din punct de vedere administrativ, nerecunoscându-i decât un primat « de onoare ».

Abia ales Patriarh, Athenagoras dă curs unui vast program de inițiative pentru reconstruirea unității lumii ortodoxe, sfârșită de rivalități religioase și de apăsătoare și nefaste influențe politice. Se datorește Patriarhului Athenagoras intrarea majorității Bisericilor orientale în Consiliul Mondial al Bisericilor și instituirea conferințelor pan-ortodoxe dela Rodos.

Unde însă activitatea sa primește o dimensiune cu adevărat profetică e în domeniul ecumenismului.

Abia ales Papă Ioan XXIII, Athenagoras își dă seamă că sosise în sfârșit momentul de a încerca reluarea dialogului cu Roma. Convocarea Conciliului Ecumenic Vatican II îi umple sufletul de speranță, conșvins că prin raporturi și contacte personale se poate obține ceace tratativele

(Continuă în pag. 2)

(Continuă în pag. 2)

Sindul Episcopilor

(urmeare din pag. 1)

dăcinile în teologia trinitară. În Răsărit sinodalitatea e un fapt de viață, o comuniune frățească a Bisericilor surori în credință și în viața sacramentală, și precedă orice explicație juridică și ecleziologică.

Noi, occidentali, suntem, dimpotrivă, abia la începutul unei vieți sinodale, asupra căreia apasă încă umbrele lăsate de desbaterile conciliare în legătură cu natura raportului dintre Conferințele episcopale și primul Sinod al Bisericii ortodoxe presupune participarea activă a laicului, întrucât co-responsabil al Bisericii și membru al poporului lui Dumnezeu. În Sinodul catolic participarea laicilor nu e prevăzută, cel puțin până acum, deși, în principiu, Papa are latitudinea de a chema și laici printre membrii Sinodului numiți de el.

Instituit pe baza principiului colegialității episcopale, Sinodul catolic nu are formele juridice ale unui organism colegial: el a fost creat pentru a-l asista pe Papă în misiunea sa de Păstor universal, are prin natura sa o misiune de informație și de sfătuire și nu are putere de deliberare decât atunci când îi este acordată de către Papă.

Papa convoacă Sinodul, îi fixează sediul, ratifică alegerea membrilor, stabilește programul de lucru, numește nu numai secretarii ci chiar președintele (care prezidează în numele său) și relatori. Sinodul nu poate vota decât la invitația Papei. Papa, și numai el, deliberază asupra voturilor exprimate, ceace înseamnă că poate ratifica sau nu deciziile votate sinodal.

Sinodul e prima întrunire catolică în care episcopatul universal e reprezentat prin alegeri și intră cu o autoritate proprie în mecanismul conducerii Bisericii colaborând cu Papa; deși e vorba de o colaborare care se reduce la simple consultări.

Unii ecumeniști ai noștri văd în acest organism, care într-o anumită măsură face episcopatul co-responsabil de conducerea Bisericii, o formulă de apropiere de Biserica ortodoxă, o punte pentru înlesnirea unui dialog efectiv cu sora noastră din Răsărit.

Eu sunt ceva mai sceptic. Sinodul catolic, repet, e un simplu organ de consultare și de informație a Papei, și nu de «colegializare» a conducerii Bisericii, cum e Sinodul ortodox. Chestiunea primatului, care e piedeca cea mare în calea unirii Bisericilor noastre, rămâne așadar în picioare.

Ganduri catre un cititor al nostru

Vasile Jederan, «cititor entuziast» al Pro Acțiunii Catolice Române, cum îi place să se declare într-o simpatie serioasă adresată redacției noastre, nu e ceace se înțelege printr-o «personalitate» a românismului. Nu e, adică, un cărturar citat de autori străini, un scriitor tradus în toate limbile pământului, sau un artist celebru pe toate latitudinile și longitudinile globului. Așa cum nu e unul din acei formidabili «capitani de industrie» de tip american, care, porniți la drum cu o nimica toată în buzunar, ajung în scurt timp, grație genialității (și norocului) lor la situații și averi deseori fabuloase. Industria pe care o comandă prietenul nostru e de dimensiuni mai modeste: un hotel-résidence — dacă am înțeles bine — compus din zece clădiri: «opt pentru turiști, acomodăție 45 de persoane, și două pentru locuință și oficiu», la Lake Worth Fla., cum ține să precizeze într-o notă auto-biografică cerută de noi.

Dacă ne ocupăm acum de domnia sa e pentru a-l da de exemplu atâtor compatrioți care, abia ieșiți din Tară, încep să stâlcească și chiar să uite limba românească.

Vasile Jederan n-a uitat-o: după 60 de ani trăiește în America, vorbește românește de parcă ieri ar fi părăsit Tară.

Vrem, apoi, să-i închinăm admirația noastră pentru tenacitatea și vrednicia cu care și-a construit viața: piatră pe piatră, trecând de la o ocupație la alta, de la o treaptă socială la alta.

Era încă un copilandru când a debarcat în portul New Yorkului, «cu 25 dolari în buzunar» și sufletul doborât de vise, dar mai ales de răvna

de a-și încerca puterile cu viața, de a-și face un rost la care, în satul lui din Transilvania, atunci sub stăpânire ungurească — și știm ce toții ce însemnată acea stăpânire pentru «minoritatea» românească! — nici n'ar fi îndrăznit să viseze.

În America — spuneam — Vasile Jederan ajunge în 28 Maiu 1907. Abia completează formalitățile de intrare, începe pentru prietenul nostru lupta de integrare în viața aceleia care trebuia să devină noua sa patrie.

Întâi funcționar la calea ferată Burlington, Aurora; apoi, chemat la New York de părintele Lucai, muncitor într-o fabrică. În Ianuarie 1921 primește cetățenia americană și licența de «Real State Broker». În același an deschide un birou de cumpărare și vânzare de terenuri, la New York.

Astăzi, Vasile Jederan e ceace pe la noi se spune «un om cu chiag». Poședă și conduce, împreună cu fiica și ginerelul său, hotelul-résidence de care vorbeam, și susține, ca de altfel în toți acești lungi ani petrecuți departe de Tară, toate principalele activități culturale și religioase românești din America.

Vasile Jederan a implinit de curând 85 ani; cel puțin așa se laudă într-o scrisoare în care ne trimite și o fotografie a sa pe care o publicăm, cu aceeași bucurie și simpatie cu care vi l-am prezentat. Si acum, rămas bun, prietene Jederan! Cu Dumnezeu înainte spre cei o sută de ani pe care ți-i urăm și pe care ne-ar place să-i sărbătorești cu noi, aici, la Roma, la umbra Coloanei din Forul lui Traian, care povestește minunate epoece a acelor din care te tragi: a dacilor dela Satul-Mare.

Y. R.

Athenagoras la Roma

(Urmeare din pag. 1)

diplomatice, oricât de abile ar fi ele, cu greu pot obține. Iși exprimă așadar dorința de a-l vizita pe Papă. Proiectul acesta e aspru criticat de Patriarhul Chrysostomos al Greciei și de susținătorii acestuia, contrari oricărui contact cu Roma.

Convins că pentru a se ajunge la o refacere organică și perfectă a unității celor două Biserici e necesară în primul rând o unitate de acțiune și o «colaborare interconfesională în slujba și pentru binele întregii omeniri», Patriarhul Athenagoras a promovat și încurajat multe inițiative în măsură să asigure realizarea acestui program de politică religioasă departe vazătoare.

Trebuia însă să treacă mult timp înainte ca opera sa să se concretizeze în rezultate pozitive. Uneltirile Patriarhului Moscovei, care boicotosă trimiterea unei delegații a Patriarhatului de Constantinopol la Conciliu, restricțiile guvernului dela Ankara și atitudinea ostilă a Patriarhului Chrysostomos al Greciei față de angajarea ortodoxiei într-un dialog oficial și co-

mun cu catolicismul, aveau să întârzie aceste rezultate ale acțiunii ecumenice a lui Athenagoras. Întâlnirea cu Paul VI la Ierusalim, pe care nici furiile și nici rugăciunile fostului Primat al Bisericii grecești nu reușiseră să o împiedece, și apoi vizita actualului Papă în Turcia, rămân, evenimente hotărâtoare pentru reluarea acestui dialog și pentru un viitor comun al celor două Biserici surori; sunt evenimente care, tăind scurt cu un trecut de ură și de neînțelegeri, pun bazele unei ere noi în istoria Bisericii lui Christos.

Înainte de a veni la Roma Patriarhul Athenagoras a luat contact cu capii Bisericilor autocefale din Răsărit. De aceea convorbirile pe care le va avea cu Papa, în cursul vizitei sale la Roma, vor exprima sentimente și opinii care definesc nu numai o poziție personală a sa față de problema unității, ci atitudinea acestor Capi de Biserică în legătură cu o acțiune comună pentru înlăturarea cauzelor religioase, psihologice și politice care au făcut posibil «scandalul» desmembrării Bisericii lui Christos.

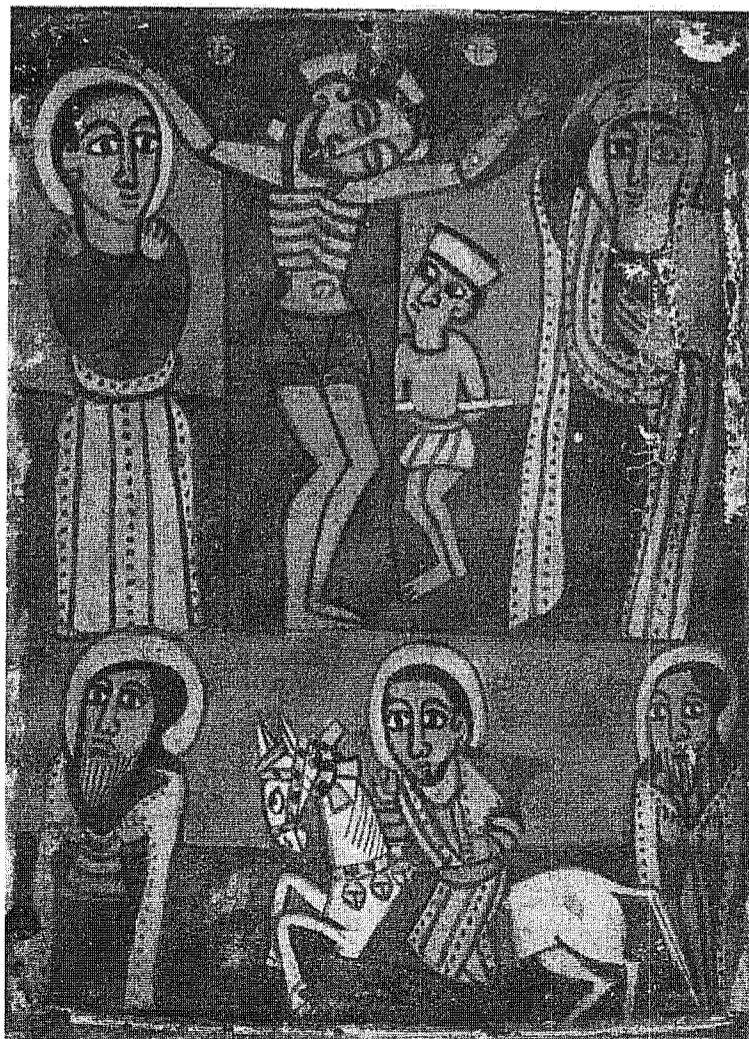
O MARE AFIRMATIE A CULTURII ROMANEȘTI

După o săptămână de sedinte de lucru intens, la care au luat parte zeci de cărturari italieni, români și de alte naționalități, s'a încheiat, în modul cel mai luminos cu putință, al XI Congres internațional de studii al Societății Academice Române.

Inaugurat cu mare solemnitate în Capitoliu, în splendida sală a Protomotecii, sâmbătă 23 Septembrie, cu un discurs de bun sos și de urări din partea Primarului Romei, cu cuvântările Președintelui Societății Academice Române, Mgr. Octavian Bărlău și Președintelui secției italiene, Prof. Bruno Manzone, și cu o magistrală lecție de filosofie a istoriei, ținută de Senatorul Profesor Aldo Ferrabino, președinte al Societății «Dante Alighieri», Congresul s'a desfășurat, la «Domus Mariae», într-unul din locurile cele mai frumoase ale Romei, pe secții, zi de zi: istorie, în primul rând, dată tema manifestăției — «Istorie și valori eterne» — filosofie a istoriei, morfologie a culturii, literatură și artă, filologie, folclor, teologie și istorie a Bisericii. Această secție din urmă a examinat în special problemele în legătură cu ecumenicitatea, cu unirea Bisericilor, cu libertatea religioasă. Martori oculari au descris, în fața Episcopului românilor catolici din Apus, Monsignorul Vasile Cristea, condițiile grele de viață în care e silită să trăiască și uneori să supraviețuiască Biserica în România. Pentru preoții și pentru credincioșii care, în timp ce de pe tribuna politică propagandiștii regimului predică afirmarea valorilor naționale ale neamului și emanciparea de metodele staliniste ale încătușării morale și fizice a omului, condiția de clandestinitate religioasă continuă, congresiștii s'au rugat atât în Sfântul Petru, în cursul liturghiei solemne celebrată de Episcop și de preoții catolici prezenți la Congres, cât și la catacombele Sfintei Domitilla, unde părintele Vasile Boldeanu, paroh al bisericii ortodoxe române dela Paris, a slujit, într-o atmosferă extrem de sugestivă, în rit ortodox.

Un scurt istoric al Societății Academice Române

Revenind la Roma, cu acest al XI Congres al său, Societatea Academică Română s'a întors nu numai în orașul în care s'a născut, modest, acum zece ani, dar la originile sale ideale, adică la romanitate și la creștinism. Acestea două au fost constantele activității instituției, într'un moment când în țară se nutreau temeri întemeiate cu privire la însăși supraviețuirea unui spirit și a unei culturi românești autentice. Erau anii când un Mihai Roller, un Leonte Răutu, un Bențuc și, din păcate, chiar un Mihai Sadoveanu susțineau sus și tare că «lumina vine dela răsărit», că prietenia ruso-română e eternă, că slavii sunt frați cu românii (cum nu sunt francezii, italienii, spaniolii):

Arta copta: icoana pe sticla

ani în care se falsifică istoria, se epurau clasicii, se deforma limba; ba se găseau chiar oameni de cultură care să propună nici mai mult nici mai puțin decât întoarcerea la alfabetul cirilic. Se căuta, într'un cuvânt, să se distrugă orice urmă de spiritualitate românească, ale cărei baze sunt, cum e arhiștiut, romanitatea și creștinismul apusean, adică de două ori Roma.

În acele condiții tragice pentru cultura românească, în acele momente întunecate din istoria românilor, o mână de cărturari români — profesori, scriitori, artiști în cea mai mare parte — s'au întrunit la Colegiul catolic românesc de pe Gianicolo, unul din dealurile istorice ale Romei, și, în numele lui Ovidiu, comemorat la al doilea milenar, au pus bazele Societății Academice Române, al cărei scop era acela de a păstra legăturile tradiționale ale poporului român cu latinitatea creștină și cu Occidentul liber. Angajament care a fost deplin menținut, și care, de câțiva ani da roade chiar în patrie. Zece congrese internaționale, în diferite țări din apus, dela Anglia la Spania, dela Germania la Olanda, au dat măsura importanței Societății Academice Române, care publică o serie de «Acta» științifice, și desfășoară și alte activități editoriale.

Nu trebuie uitat, după aceea, că un mare număr de oameni de cultură occidentali, care nu mai voiau să știe de problemele românești, după al doilea război mondial și după răsturnările politice din România, au revenit la vechile lor sentimente de încredere și de simpatie pentru adevărata, eterna Românie.

Alte manifestări în cadrul Congresului

De comunicările prezentate în cursul congresului dela Roma ne vom ocupa separat, pe măsură ce textele lor, înregistrate pe bandă, vor fi transcrise. Aceasta pentru a nu pierde, sau a... apocrifiza, cu o reconstruire din memorie, pasagi și afirmații care, datorită seriozității și importanței lor științifice merită o soartă mai bună, multe dintre aceste comunicări, se poate spune majoritatea lor, reprezentând o adevărată cotitură în studiile românești și în istoria raporturilor culturale dintre Italia și România. Întâlnirea dela «Domus Mariae» a cărei ultimă sedință a fost închinată scriitorului și savantului Mircea Eliade, care sărbătorea 60 de ani, e destinată să deschidă căi noi studiilor italo-române.

Ceace vrem să observăm acum e că manifestările colaterale, oarecum pe marginea deși în cadrul Congresului Societății Academice Române, au atins dimensiuni nebanuite. Ne gândim mai ales la comemorarea și la expoziția documentară Constantin Brâncuși; ne gândim la concertul de muzică polifonică românească, dirijat

de maestrul Traian Popescu la Auditoriumul Borromini; la comemorarea marelui Vasile Pârvan, a cărui amintire e încă atât de vie la Roma; la «Expoziția cărții românești în exil»; la «Expoziția Pictorilor Români, amenajată în sala de conferințe a Fundației Europene Drăgan manifestări, acestea doua din urma, care au atras un mare numar de vizitatori, ca de altfel expoziția Brâncuși de la Galeria de Artă Modernă. E vorba de o serie de manifestări, care au impresionat prin seriozitatea lor, prin nivelul înalt, cu adevărat academic, prin gustul și competența care le-a călăuzit.

Toate aceste realizări s'au putut obține grație înțelegerii și bunăvoinței arătate față de Societatea Academică Română de autoritățile și instituțiile italiene, cărora atât în adunarea generală a Societății, cât și în cursul toasturilor dela banquetul oferit congresiștilor de Doct. Constantin Drăgan, le-au mulțumit atât Comitetul de conducere cât și organizatorii Congresului. Telegramme și mesaje de recunoștință au fost trimise de Societatea Academică Română Sfântului Părinte Paul VI, Președintelui Republicii Italiene, Președintelui Consiliului de Miniștri și Miniștrilor Afacerilor Străine și Instrucției Publice.

Nu putem încheia această grabită și sumară dare de seamă a celui de al XI Congres al Societății Academice Române, fără să amintim partea avută în organizarea acestei întâlniri la solicitare a culturii românești în exil de secția italiană a Societății Academice Române, în special de Președintele său, profesorul Bruno Manzone, fost director al Institutului italian de Cultură din București și, o putem spune, român de adopțiune, și de colaboratorii săi direcți.

m. p.

Mitropolitul ortodox de Mitilene în audiența la Papa

Sfântul Părinte Paul VI a primit în audiență particulară pe Mitropolitul ortodox de Mitilene și administratorul Bisericii din Hios, Jakovos, care însoțea o delegație ortodoxă a aceleiași Biserici, formată din preoți și laici, printre care primarul orașului și parohul catolic.

Delegații, prezenți Papei de către subsecretariul Secretariatului pentru Unirea Creștinilor, Păr. Duprey, și-au exprimat recunoștința față de Papă care, de acord cu cardinalul Patriarh al Veneției, Urbani, a dispus ca moaștele St. Isidor, martirizat la Hios, în a doua jumătate a veacului III, să fie restituite catedralei ortodoxe dela Mitilene.

Vasile Jederan

Un imbold pentru miscarea ecumenica intalnirea dela Istanbul

Secretarul general al Consiliului Mondial al Bisericilor, doct. Eugène Carson Blake, a avut recent cuvinte de laudă pentru «noul spirit de reconciliere» a Bisericii catolice cu Bisericele ortodoxe din Răsărit promovate de vizita Papei la Istanbul.

Intr-o declarație oficială Carson Blake a spus: «Vizita făcută de Papa Paul VI Patriarhului Athenagoras e importantă nu numai ca semn vizibil al unei reînnoite legături între Biserica din Apus și Bisericele răsăritene, despărțite de aproape o mie de ani, ci și ca imbold pentru mișcarea ecumenică, al cărei scop e refacerea unității și înnoirea în spirit a tuturor Bisericilor.